

JOURNAL OF

**PUBLIC ADMINISTRATION
AND
SOCIAL MANAGEMENT**

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

Volume 7 Issue1 (January-June) 2025
ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน) ๒๕๖๘

ISSN: 3056-9001 (PRINT)

ISSN: 3056-901X (ONLINE)

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม ภายใต้การดำเนินงานของสาขาวิชาการบริหารงานตำรวจ วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ได้จัดทำวารสารวิชาการขึ้นเพื่อเป็นการเผยแพร่ องค์ความรู้ ผลจากการค้นคว้า วิจัยแง่มุมต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่แก่สาธารณชน โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการจัดพิมพ์วารสาร

1. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการหรือผลงานวิจัยที่มีคุณภาพด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การบริหารงานภาครัฐและเอกชน การบริหารการศึกษา นิติศาสตร์ อาชีวศึกษา และ สังคมวิทยา

2. เพื่อเป็นสื่อในการนำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการด้าน รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การบริหารงานภาครัฐและเอกชน การบริหารการศึกษา นิติศาสตร์ อาชีวศึกษา และสังคมวิทยา

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ชุตินาถ ตรีวิบูลย์
รองศาสตราจารย์ ดร.รจนา จันทราสา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มรกต วรชัยรุ่งเรือง

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและพัฒนา
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.บัวบุตรี รมณวิธิชัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง
ศาสตราจารย์ พลตำรวจตรี ดร.พิศาล มุขแจ้ง
ศาสตราจารย์ พลตำรวจตรี พงษ์สันต์ คงตรีแก้ว
รองศาสตราจารย์ ดร.ชาญคณิต กฤตยา สุริยะมณี
รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จิตนุพงศ์
รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล อนุสนธิ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
มหาวิทยาลัยมหิดล
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

กำหนดการเผยแพร่

ปีละ 2 ฉบับ (ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มิถุนายน, ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม)

เจ้าของวารสาร

สาขาวิชาการบริหารงานตำรวจ วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
เลขที่ 1 ถนนอุททองนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

Email: wanchak.no@ssru.ac.th

เว็บไซต์ <https://ssrujournal.com/index.php/jpasm>

สารบัญ

บทความวิจัย	หน้า
<p>การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการขับเคลื่อนและอนุรักษ์ประเพณีแห่ต้นดอกไม้พื้นที่การปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลอาฮี บ้านอาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย</p> <p>The Role of Community Participation in the Promotion and Preservation of the Flower Tree Parade Tradition within the Ahee Subdistrict Administrative Area, Ban Ahee, Tha Li District, Loei Province</p> <p>ไทยโรจน์ พวงมณี*, คชสิทธิ์ เจริญสุข, ณศิริ ศิริพริมา, พชรมณ ใจงามดี, วันเพ็ญ บุญทะวงค์</p> <p>Thairoj Phoungmanee*, Kochasee Jarensuk, Nasiri Siriprima, Pacharamon Jaigramdee, Wanpen Boontawong</p>	1-15
<p>แนวทางแก้ไขปัญหาจากผลกระทบข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ต่อประเทศไทย</p> <p>Guidelines Solutions Problems from Impacts of Conflicts in the South China Sea on Thailand</p> <p>วาสนา อ้นป้อม*, กฤษณะ จันทร์นิตย์</p> <p>Wassana Aonpom*, Grissana Jannit</p>	16-29
<p>ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ไปพลางก่อน ของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข</p> <p>Factors Associating with the Efficiency of Budget Disbursement for Fiscal Year 2023 Provisional of Agencies under the Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health</p> <p>แพรววนิต เพิ่มประเสริฐ*, เกวลิน ศิลพิพัฒน์</p> <p>Preawwanit Permprasert*, Kevalin Silphiphat</p>	30-40
<p>คุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการสนามกีฬาากลางจังหวัดนนทบุรี</p> <p>Service Quality Affecting User's Satisfaction at Nonthaburi Provincial Stadium</p> <p>สาลินี โจมทา*, ชนิดา จิตตรุทธะ</p> <p>Salinee Jomtha*, Chanida Jittaruttha</p>	41-57
<p>ภาวะผู้นำของสุมาอี้ในวรรณกรรมสามก๊กตามแนวคิดรัฐประศาสนศาสตร์</p> <p>Sima Yi's Leadership in the Romance of the Three Kingdoms According to Public Administration Concepts</p> <p>ประภาสิริ ชาติไทย*, ปธาน สุวรรณมงคล</p> <p>Prapasiri Chartthai*, Pathan Suvannamongkol</p>	58-70
<p>บทความวิชาการ</p>	
<p>การประยุกต์ใช้ทฤษฎีปกตินิสัยกับการป้องกันการสะกดรอยออนไลน์</p> <p>Applying the Routine Activity Theory in Preventing Cyberstalking</p> <p>โชติกา ชุมศรี, อุนิษา เลิศโตมรสกุล*</p> <p>Chotika Chumsri, Unisa Lerdtomornsakul*</p>	71-83

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) 2568

Received: 27/02/2025, Revised: 10/04/2025, Accepted: 06/05/2025

แนวทางแก้ไขปัญหาจากผลกระทบข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ต่อประเทศไทย

วาสนา อ้นป้อม*, กฤษณะ จันทน์นิตย์

วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

E-mail: wassana.ao@ssru.ac.th*

*ผู้ประสานงานหลัก

บทคัดย่อ

บทความวิจัยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลกระทบข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ด้านเศรษฐกิจต่อประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาผลกระทบข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ด้านการเมืองและความมั่นคงต่อประเทศไทย และ 3) เพื่อได้แนวทางแก้ไขปัญหามาจากผลกระทบข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ต่อประเทศไทย ซึ่งผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัย บทความ และข่าวสารหรือสื่อต่างๆ แล้วนำข้อมูลมาสังเคราะห์ โดยการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการเก็บแบบสัมภาษณ์ จำนวน 17 คน ได้แก่ นักวิชาการ 5 คน กรรมการค้ำระหว่างประเทศ 2 คน นักการเมือง 4 คน ทหารเรือ 4 คน และ นักการทูต 2 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลกระทบข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ต่อประเทศไทยด้านเศรษฐกิจ พบว่า การค้ำระหว่างประเทศข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ ซึ่งเป็นเส้นทางการเดินเรือสำคัญของโลก อาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของการขนส่งสินค้าและการค้ำระหว่างประเทศ หากเกิดความไม่มั่นคงหรือข้อจำกัดในเส้นทางการเดินเรือจะส่งผลให้ต้นทุนการขนส่งสินค้าเพิ่มขึ้น ซึ่งจะกระทบต่อการส่งออกและนำเข้าสินค้าของไทย 2) ผลกระทบข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ต่อประเทศไทยด้านการเมืองและความมั่นคง พบว่า การขยายอิทธิพลของกองทัพเรือจีนในทะเลจีนใต้และการซ้อมรบร่วมของสหรัฐอเมริกาอาจทำให้ไทยต้องเพิ่มการเฝ้าระวังความมั่นคงในทะเลและเพิ่มกำลังพลด้านการทหารเพื่อป้องกันผลกระทบต่อการค้าและการเดินเรือ รวมถึงส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อนบ้านอาจทำให้ประเทศไทยเป็นผู้ประสานหรือหาทางออกทางการทูต 3) แนวทางแก้ไขปัญหาจากผลกระทบข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ต่อประเทศไทยโดยเฉพาะประเทศไทยได้เป็นส่วนหนึ่งของอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ที่ได้รับผลกระทบด้านเศรษฐกิจและด้านการเมืองและความมั่นคง ควรม็อดัประกอบ 5 ประการ เรียกตัวแบบนี้ว่า Do Co PED MODEL หมายถึง การทำและร่วมเดินไปด้วยกัน ได้แก่ 1)Declaration on the Conduct of Parties in the South China Seas 2)Code of Conduct in the South China Sea 3)Policy Economic and Politics and security 4)Establish a mutual benefit-sharing committee in the ASEAN region และ 5)Diplomacy

คำสำคัญ: แนวทางแก้ไข, ปัญหา, ผลกระทบ, ข้อพิพาท, ทะเลจีนใต้

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) 2568

Received: 27/02/2025, Revised: 10/04/2025, Accepted: 06/05/2025

Guidelines Solutions Problems from Impacts of Conflicts in the South China Sea on Thailand

Wassana Aonpom*, Grissana Jannit

College of Politics and Governance, Suan Sunandha Rajabhat University

E-mail: wassana.ao@ssru.ac.th*

*Corresponding author

Abstract

The objectives of this study are 1) to study the economic impact of the disputes in the South China Sea on Thailand. 2) To study the impact of disputes in the South China Sea on politics and security in Thailand. and 3) To study solutions to problems arising from the impact of the South China Sea disputes on Thailand. The researchers collect data from documents, research articles, news, or various media and then synthesize the data. The study employs qualitative research, collecting interviews from 17 participants, namely 4 academics, 3 from the Department of International Trade, 4 politicians, 4 navy personnel, and 2 diplomats. The results of the research found that. 1) The impact of the South China Sea dispute on Thailand's economy found that international trade disputes in the South China Sea, which is an important world shipping route, may affect the stability of goods transport and international trade. If there is instability or limitations in shipping routes, it will result in increased freight transport costs, which will affect Thai exports and imports. 2) The impact of the South China Sea dispute on Thailand in terms of politics and security found that the expansion of the Chinese navy's influence in the South China Sea and the joint military exercises of the United States may cause Thailand to increase its surveillance of maritime security and increase military personnel to prevent impacts on trade and shipping, including affecting relations between neighboring countries, which may cause Thailand to be the coordinator or find a diplomatic solution. 3) The solution to the problem of the impact of the South China Sea dispute on Thailand, especially Thailand, which became a part of ASEAN in 2015 and has been affected in terms of economy, politics, and security, should have 5 elements, which are called as follows: Do Co PED MODEL means doing and walking together, namely 1) Declaration on the Conduct of Parties in the South China Seas 2) Code of Conduct in the South China Sea 3) Policy, economics, politics, and security 4) Establish a mutual benefit-sharing committee in the ASEAN region and diplomacy.

Keywords: Guidelines Solutions, Problems, Impacts, Conflicts, South China Sea

บทนำ

ปัญหาข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ นับว่าเป็นปัญหาที่ไม่ได้เพิ่งเกิดขึ้นในปัจจุบัน แต่ปัญหาดังกล่าวกลับเป็นปัญหาใหม่ที่เผยให้เห็นถึงแง่มุมอื่น ๆ ที่มีความหลากหลายมากขึ้นโดยประเทศผู้อ้างสิทธิ์ที่เกี่ยวข้องโดยข้อพิพาทในทะเลจีนใต้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการอ้างสิทธิ์การครอบครองดินแดนเหนือหมู่เกาะสแปรตลีย์และหมู่เกาะพาราเซลในหมู่เกาะสแปรตลีย์มีประเทศผู้อ้างสิทธิ์ จำนวน 6 ประเทศ ได้แก่ จีน ฟิลิปปินส์ เวียดนาม มาเลเซีย บรูไน และไต้หวัน ส่วนในหมู่เกาะพาราเซลมีประเทศผู้อ้างสิทธิ์ จำนวน 3 ประเทศ คือ จีน เวียดนาม และไต้หวัน (สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 2559, น.3) ผลกระทบปัญหาข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ไม่ได้เกี่ยวข้องกับแต่เพียงเรื่องอธิปไตยเหนือดินแดนและเขตแดนทางทะเลซึ่งส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพเศรษฐกิจ การเมือง ความมั่นคงและความสงบสุขของภูมิภาคโดยรวมเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเล เสรีภาพและความปลอดภัยในการเดินเรือ แม้ว่าจะมีประเทศในภูมิภาคอาเซียน 10 ประเทศ ที่เป็นคู่พิพาทในปัญหาความขัดแย้งทะเลจีนใต้ แต่ประเทศอื่น ๆ ซึ่งเป็นสมาชิกย่อมได้รับผลกระทบไปด้วย ความแตกแยกในอาเซียนอันเนื่องมาจากปัญหาข้อพิพาทในทะเลจีนใต้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นภายหลังศาลอนุญาโตตุลาการซึ่งตั้งขึ้นภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 มีคำตัดสินข้อพิพาทระหว่างฟิลิปปินส์กับจีนในกรณีทะเลจีนใต้ เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2559 โดยมีมติเป็นเอกฉันท์ว่า จีนไม่มีสิทธิ์เหนือทรัพยากรบริเวณน่านน้ำ อาเซียนยังคงมีความกังวลอย่างยิ่งต่อสถานการณ์ทะเลจีนใต้และย้ำความสำคัญของการรักษาและส่งเสริมสันติภาพ ความมั่นคงตลอดจนเสรีภาพและความปลอดภัยในการเดินเรือและใช้น่านฟ้าเหนือทะเลจีนใต้ และผลกระทบต่อความร่วมมืออาเซียน - จีน ปัจจุบัน จีนเป็นมหาอำนาจทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การทหาร และการทูต จีนได้ให้ความสำคัญในการมุ่งเน้นการพัฒนาและความร่วมมือกับนานาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรอบความร่วมมือด้านการค้าระหว่างประเทศและเขตการค้าเสรีอาเซียน - จีน ความสัมพันธ์กรอบความร่วมมือในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) กรอบความร่วมมือภายใต้ ASEAN Plus Three Cooperation (ATP) การขนส่งของอาเซียน (ASEAN Transport Ministers Meeting: ATM) รวมถึงการทำความตกลงทางการค้าแบบทวิภาคีและพหุภาคีซึ่งจะเห็นได้ว่าปัญหาข้อพิพาทในทะเลจีนใต้มีอิทธิพลด้านเศรษฐกิจต่อการค้าระหว่างประเทศและการค้าทางทะเลระหว่างประเทศ ซึ่งทะเลจีนใต้เป็นจุดภูมิศาสตร์ที่สำคัญในการค้าและการขนส่งทางทะเลและเส้นทางการเดินเรือขนส่งสินค้าที่สั้นที่สุดระหว่างมหาสมุทรแปซิฟิกกับมหาสมุทร การสร้างท่าเรือในทะเลจีนใต้ระหว่างแผ่นดินใหญ่กับหมู่เกาะ เช่น ประเทศจีน และ ประเทศฟิลิปปินส์ นั้นจะเป็นการช่วยเพิ่มโอกาสในการค้าสินค้าและการลงทุนในพื้นที่ใกล้เคียงและภูมิภาค ข้อพิพาทในทะเลจีนใต้สร้างความตึงเครียดระหว่างประเทศต่างๆ ในภูมิภาค เช่น จีน, เวียดนาม, ฟิลิปปินส์, มาเลเซีย และไต้หวัน การที่ประเทศไทยมีการติดตามสถานการณ์นี้อย่างใกล้ชิด เนื่องจากความมั่นคงในภูมิภาคนี้มีผลต่อความมั่นคงภายในประเทศ หากเกิดความขัดแย้งหรือการปะทะในทะเลจีนใต้ อาจกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาลไทยและความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างประเทศไทยกับประเทศที่เกี่ยวข้องได้ การทูตของประเทศไทยในประเด็นนี้จะต้องระมัดระวังในการรักษาสมดุลระหว่างประเทศมหาอำนาจต่างๆ เช่น จีนและสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีความเห็นที่แตกต่างกันในข้อพิพาทนี้ ไทยต้องพยายามไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการเผชิญหน้าโดยตรง และยังคงรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับทั้งสองฝ่าย โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศเอง ในขณะที่ประเทศไทยพยายามหลีกเลี่ยงการมีส่วนร่วมในข้อพิพาททะเลจีนใต้ การพัฒนาความสามารถทางทหารเพื่อรับมือกับสถานการณ์ต่างๆ ในภูมิภาคอาจเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อปกป้องผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ การเสริมสร้างความร่วมมือทางทหารกับพันธมิตรเช่นสหรัฐอเมริกาและประเทศในอาเซียนก็เป็นแนวทางหนึ่งในการป้องกันและตอบสนองต่อภัยคุกคามจากความขัดแย้งในภูมิภาคนี้ (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2559, น.2-3)

จากข้อมูลข้างต้น แสดงให้เห็นถึงข้อพิพาทในทะเลจีนใต้มีผลกระทบทางอ้อมต่อประเทศไทยทั้งด้านการเมือง ความมั่นคง และเศรษฐกิจไทยจำเป็นต้องรักษาสมดุลในนโยบายต่างประเทศ และส่งเสริมความร่วมมือในอาเซียนเพื่อป้องกันไม่ให้ข้อพิพาทดังกล่าวลุกลามและกระทบต่อเสถียรภาพของภูมิภาค ข้อพิพาทในทะเลจีนใต้มีผลกระทบทางด้านการเมืองต่อประเทศไทยทั้งในระดับความสัมพันธ์กับจีนและสหรัฐอเมริกาและบทบาทในอาเซียนและเวทีระหว่างประเทศไทยจำเป็นต้องดำเนินนโยบายต่างประเทศอย่างรอบคอบเพื่อรักษาสมดุลระหว่างมหาอำนาจและส่งเสริมสันติภาพในภูมิภาค โดยไม่กระทบต่อผลประโยชน์แห่งชาติของตนเอง ทั้งนี้ แม้ว่าประเทศไทยจะไม่ได้มีข้อพิพาทด้านอาณาเขตทับซ้อนในทะเลจีนใต้กับชาติอื่น ๆ ใดๆ ก็ตาม หากเกิดความขัดแย้งรุนแรงก็อาจส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในด้านเศรษฐกิจและด้านการเมืองและความ

มั่นคง ซึ่งประเทศไทยเป็นสมาชิกในกลุ่มประเทศอาเซียนโดยประเทศไทยอาจจะได้รับผลกระทบทางอ้อมกับปัญหาข้อพิพาทในทะเลจีนใต้โดยผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องแนวทางแก้ไขปัญหาจากผลกระทบข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ต่อประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ด้านเศรษฐกิจต่อประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาผลกระทบข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ด้านการเมืองและความมั่นคงต่อประเทศไทย
3. เพื่อได้แนวทางแก้ไขปัญหาที่มาจากผลกระทบข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ต่อประเทศไทย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางแก้ไขปัญหาจากผลกระทบข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ต่อประเทศไทย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยคุณภาพและการได้มาซึ่งข้อมูลผู้วิจัยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารปฐมภูมิจากงานวิจัย บทความ และข่าวสารหรือสื่อต่าง ๆ แล้วนำข้อมูลมาสังเคราะห์ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้างมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 17 คน ได้แก่ นักวิชาการ 5 คน กรมการค้าระหว่างประเทศ 2 คน นักการเมือง 4 คน ทหารเรือ 4 คน และนักการทูต 2 คน ผู้วิจัยได้ออกแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเพื่อสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับผลกระทบข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ด้านเศรษฐกิจและด้านการเมืองและความมั่นคงต่อประเทศไทย ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มนักวิชาการต้องมีคุณสมบัติด้านรัฐศาสตร์ (ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ) และด้านกฎหมายระหว่างประเทศ กลุ่มกรมการค้าระหว่างประเทศต้องมีประสบการณ์ระดับผู้อำนวยการสำนักประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศการเจรจาการค้าระหว่าง กลุ่มนักการเมืองต้องมีคุณสมบัติเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กลุ่มนักการทูตต้องมีคุณสมบัติการทำงานเกี่ยวข้องกับภูมิภาคเอเชีย รวมถึงแนวทางแก้ไขปัญหาที่มาจากผลกระทบข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ต่อประเทศไทยในสมัยรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา และ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์สำหรับให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นของตนเองเพื่อให้ผู้วิจัยได้คำตอบที่ครบถ้วน โดยผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองหลังจากผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์และนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ด้วยตัวเองแล้วผู้วิจัยจะดำเนินวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กับกลุ่มประชากรทั้ง 17 คน มาวิเคราะห์เนื้อหาและจัดแบ่งกลุ่มตามวิธีการของการวิจัยเชิงคุณภาพและยืนยันกับผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่าน หลังจากได้ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เรียบร้อยแล้วจะนำมาสรุปผลเพื่อนำเสนอและทวนผลที่ได้กับทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ด้านเศรษฐกิจและด้านการเมืองและความมั่นคงต่อประเทศไทยและแนวทางแก้ไขปัญหาที่มาจากผลกระทบข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ต่อประเทศไทยและงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่ได้นำเสนอในบทที่สองในส่วนที่เกี่ยวกับการทบทวนวรรณกรรม และนำข้อมูลทั้งหมด วิเคราะห์สรุปประเด็นเพื่อตอบคำถามงานวิจัยและจัดการสนทนากลุ่ม (focus group) ในการสอบถามในกลุ่มเพื่อให้ได้มาถึงความคิดเห็นและความเชื่อเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาจากผลกระทบข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ต่อประเทศไทย

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 จากการสัมภาษณ์เชิงลึก เรื่อง แนวทางแก้ไขปัญหาจากผลกระทบข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ต่อประเทศไทยโดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 17 คน ซึ่งได้ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้สามารถสรุปได้ดังนี้

1) การค้าระหว่างประเทศ

1.1) การทำความเข้าใจการการค้าแบบทวิภาคีและพหุภาคีเป็นกลไกที่ใช้ในการเจรจาต่อรองเกี่ยวกับเงื่อนไขการค้าระหว่างหลายประเทศพร้อมกัน โดยไม่จำกัดอยู่ในกลุ่มที่มีรัฐบาลเพียงแห่งเดียวเท่านั้น การทำความเข้าใจแบบนี้มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยโดยมีข้อดีและข้อเสียที่ต้องพิจารณาอย่างละเอียด เช่น การเพิ่มโอกาสในการส่งออกสินค้าและบริการ การเข้าถึงตลาดใหม่ และการเพิ่มรายได้ด้านการประมงให้ประเทศไทยและประเทศอาเซียนทำการประมงในเขตทะเลตามกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ถ้าประเทศไทยทำความเข้าใจแล้วจะส่งผลต่อเศรษฐกิจต่อประเทศไทยรวมถึงการทำข้อตกลงแบบไทยกับจีนแบบทวิภาคี และประเทศไทยรวมถึงการทำข้อตกลงแบบไทยกับอาเซียนแบบพหุภาคี ด้านเศรษฐกิจด้านทรัพยากรในทะเลจีนใต้ เช่น การประมง ก๊าซ ชนส่ง อื่น ๆ รวมภาคอุตสาหกรรมประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) 2568

Received: 27/02/2025, Revised: 10/04/2025, Accepted: 06/05/2025

1.2) ครอบคลุมความร่วมมือในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) เน้นการสร้างพื้นที่การค้าและการลงทุนที่เสรีในภูมิภาค โดยมุ่งเน้นการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจภายในภูมิภาค การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และการเสนอแนวทางสนับสนุนและเสริมสร้างการร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิก การเข้าร่วมใน AEC สามารถช่วยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงตลาดใหม่และเพิ่มฐานการผลิต แต่ก็อาจเสี่ยงต่อภาคอุตสาหกรรมที่มีการแข่งขันมากขึ้นในตลาดในประเทศ

1.3) ครอบคลุมความร่วมมือภายใต้ ASEAN Plus Three Cooperation (ATP) เน้นการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจในภูมิภาค โดยมุ่งเน้นในด้านการสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน และการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างโครงข่ายขนส่ง การเข้าร่วมใน ATP สามารถช่วยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยีและการพัฒนาที่มีคุณภาพจากประเทศสมาชิกอื่น ๆ และช่วยเสริมสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว แต่อาจมีการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นในตลาดภูมิภาค

1.4) การขนส่งของอาเซียน (ASEAN Transport Ministers Meeting: ATM) เป็นการรวมกันของรัฐมนตรีว่าด้วยเรื่องขนส่งจากประเทศสมาชิกในอาเซียน เพื่อพิจารณาและตัดสินใจเกี่ยวกับมาตรการและแผนการดำเนินงานที่จะช่วยอำนวยความสะดวกในการขนส่ง ลดอุปสรรค และลดต้นทุนในการดำเนินธุรกิจภายในภูมิภาค ผลกระทบทางเศรษฐกิจต่อประเทศไทยอาจเกิดขึ้นในรูปแบบของการเพิ่มโอกาสในการส่งออกสินค้า การลดค่าใช้จ่ายในการขนส่ง และการสร้างพื้นฐานโครงสร้างพื้นฐานทางการขนส่งที่มั่นคง ซึ่งสามารถส่งผลในการเพิ่มประสิทธิภาพในภูมิภาคและเพิ่มความเชื่อมั่นในการลงทุนในประเทศไทยได้

2) เส้นการค้าทางทะเลระหว่างประเทศ

2.1) ทะเลจีนใต้เป็นจุดภูมิศาสตร์ที่สำคัญในการค้าและการขนส่งทางทะเล เนื่องจากเป็นทางเดินที่สะดวกสบายและเชื่อถือได้สำหรับการขนส่งสินค้าระหว่างภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และภูมิภาคแปซิฟิก ทะเลจีนใต้มีความสำคัญในการค้าส่งเนื่องจากมีการเส้นทางเดินเรือที่สะดวกสบายและเป็นที่ต้องการของผู้ประกอบการในภูมิภาค

2.2) ทะเลจีนใต้เป็นเส้นทางการเดินเรือขนส่งสินค้าที่สั้นที่สุดระหว่างมหาสมุทรแปซิฟิกกับมหาสมุทรอินเดีย เป็นทางเลือกที่สะดวกสบายและมีประสิทธิภาพสำหรับการขนส่งสินค้าระหว่างภูมิภาคนี้ การใช้ทะเลจีนใต้เป็นเส้นทางการค้าสินค้าสามารถลดระยะทางและเวลาในการขนส่งลงได้ เช่น การขนส่งสินค้าทางทะเลจากภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไปยังประเทศอินเดียหรือประเทศในภูมิภาคแปซิฟิก และผลกระทบด้านเศรษฐกิจต่อประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับทะเลจีนใต้อาจเป็นการเพิ่มโอกาสในการค้าขายสินค้าและบริการของประเทศไทยกับประเทศในภูมิภาคอื่น ๆ โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และประเทศในภูมิภาคแปซิฟิก เช่น การส่งออกสินค้าทางการเกษตร อุตสาหกรรม และบริการท่องเที่ยว ซึ่งอาจช่วยเพิ่มรายได้และสร้างงานที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยได้ อย่างไรก็ตาม การค้าขายทางทะเลย่อมมีความเสี่ยงเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมืองและความมั่นคงทางทหารในพื้นที่ที่เส้นทางเดินเรือผ่าน ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อความเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในระยะยาว

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 จากการสัมภาษณ์เชิงลึก เรื่อง ผลกระทบข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ด้านการเมืองและความมั่นคงต่อประเทศไทยโดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 17 คน ซึ่งได้ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1) การทูต

2.1.1) การจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธีหมายถึงการแก้ไขข้อขัดแย้งหรือความขัดแย้งระหว่างประเทศโดยไม่ต้องใช้กำลังทหารหรือการใช้ความรุนแรง แต่เน้นการใช้การเจรจาและการเปิดโอกาสให้เกิดการสร้างสรรค์ความสันติและความเข้าใจร่วมกัน การจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธีมีผลกระทบที่ดีต่อประเทศไทยโดยเฉพาะในเชิงการค้าและการลงทุน เนื่องจากสันติวิธีช่วยสร้างความเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมสำหรับการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.2) การเจรจาแบบพหุภาคีและทวิภาคีระดับอาเซียนกับจีนหมายถึงการพัฒนาความร่วมมือและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในภูมิภาคอาเซียนกับจีน เน้นการเจรจาต่อรองและการเปิดโอกาสให้กับทั้งสองฝ่ายในการพัฒนาโครงการร่วมกันในด้านต่าง ๆ เช่น พื้นที่การค้าเสรี การลงทุน และโครงสร้างพื้นฐาน เป็นต้น การเจรจาแบบ

พหุภาคีระดับอาเซียนกับจีนมีผลกระทบต่อประเทศไทยโดยตรงในด้านเศรษฐกิจและการค้า เนื่องจากจีนเป็นพันธมิตรการค้าที่สำคัญของประเทศไทยและการเจรจาแบบนี้อาจส่งผลให้มีโอกาสทางเศรษฐกิจและการค้าที่เพิ่มขึ้นสำหรับประเทศไทยได้ในอนาคต ผลกระทบต่อประเทศไทยจากการเจรจาแบบพหุภาคีและทวิภาคีระดับอาเซียนกับจีน

2.1.3) จัดตั้งคณะกรรมการแบ่งผลประโยชน์ร่วมกันในภูมิภาคอาเซียน (Establish a mutual benefit-sharing committee in the ASEAN region) คือ การให้ประเทศในกลุ่มอาเซียนเข้าร่วมประชุมในการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อแบ่งผลประโยชน์ร่วมกัน เช่น กรณีเขาพระวิหารไทยกับกัมพูชา

2.1.4) การพัฒนาส่งเสริมการสร้างควมไว้วางใจระหว่างประเทศตามแนวปฏิบัติของอาเซียน เน้นการสร้าง ความเข้าใจและความไว้วางใจร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิก โดยการสร้างเครือข่ายทางการศึกษา การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม และการส่งเสริมความร่วมมือในด้านเศรษฐกิจและพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นต้น

2.2) การทหาร

2.2.1) การขยายความร่วมมือด้านความมั่นคงกับกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงของประเทศเพื่อนบ้าน เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการร่วมมือระหว่างประเทศในด้านการป้องกันอันตรายและการต่อต้านความไม่มั่นคง โดยมีการ แลกเปลี่ยนเทคโนโลยีทางทหาร ฝึกอบรมร่วม และพัฒนากลยุทธ์ร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างความพร้อมในการป้องกันต่อการข่มขู่ และการก่อการร้ายที่อาจมีต่อทั้งสองประเทศ ผลกระทบต่อประเทศไทยอาจเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงทางทหารและการ ป้องกันของประเทศ ทำให้มีความเข้มแข็งและปลอดภัยต่อการรุกรานหรืออุปกรณ์ที่มีภัยต่อประเทศไทย และการมี ความสัมพันธ์อันดีระหว่างกองทัพมิตรประเทศและอาเซียนมีผลต่อประเทศไทย

2.2.2) ความสัมพันธ์อันดีระหว่างกองทัพมิตรประเทศและอาเซียน ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งทางทหารและ การป้องกันในภูมิภาค โดยการร่วมมือกันในการฝึกอบรม แลกเปลี่ยนเทคโนโลยีทางทหาร และพัฒนากลยุทธ์ร่วมกัน เพื่อเพิ่ม ความพร้อมในการตอบสนองต่อการคุกคามของอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในภูมิภาค ผลกระทบต่อประเทศไทยอาจเป็นการ เสริมสร้างความมั่นคงทางทหารและการป้องกัน ทำให้ประเทศไทยมีการตอบสนองที่มีประสิทธิภาพต่ออุปสรรคทางความ มั่นคงในภูมิภาคได้ดียิ่งขึ้นความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพมิตรประเทศและอาเซียนมีผลกระทบที่มีนัยสำคัญต่อประเทศไทยใน ด้านความมั่นคงทั้งทางทหาร เศรษฐกิจ การเมือง และสังคม และความสัมพันธ์อันดีระหว่างกองทัพมิตรประเทศและอาเซียน ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งทางทหารและการป้องกันในภูมิภาค โดยการร่วมมือกันในการฝึกอบรม แลกเปลี่ยนเทคโนโลยีทาง ทหาร และพัฒนากลยุทธ์ร่วมกัน เพื่อเพิ่มความพร้อมในการตอบสนองต่อการคุกคามของอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในภูมิภาค ผลกระทบต่อประเทศไทยอาจเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงทางทหารและการป้องกัน ทำให้ประเทศไทยมีการตอบสนองที่มี ประสิทธิภาพต่ออุปสรรคทางความมั่นคงในภูมิภาคได้ดียิ่งขึ้น

2.3) การเมือง

2.3.1) การยอมรับกฎบัตรอาเซียนและอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 เกี่ยวกับ กฎหมายทะเลในทะเลจีนใต้หมายถึงการยอมรับข้อบังคับและกฎระเบียบที่กำหนดโดยสหประชาชาติในการใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรทางทะเลในพื้นที่นั้น โดยทั่วไปแล้ว กฎหมายทะเลและกฎระเบียบที่ถูกต้องมักจะช่วยสร้างความเป็นระเบียบและ ความสงบสุขในพื้นที่น้ำที่มีข้อพิพาทหรือข้อขัดแย้งระหว่างประเทศต่างๆ รวมถึง เอกสารปฏิญญาว่าด้วยการปฏิบัติของภาคี ฝ่ายต่าง ๆ ในทะเลจีนใต้ (Declaration on the Conduct of Parties in the South China Seas: DOC) ลงนามโดยจีนและ ประเทศสมาชิกอาเซียนเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน ค.ศ. 2002 ที่ประเทศกัมพูชา และจัดทำประมวลการปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Code of Conduct: COC) อย่างเป็นทางการและมีผลผูกพันทางกฎหมายโดยสรุปเป็นการประนีประนอมระหว่างการทำอะไรเลยกับการมีข้อตกลงที่มีข้อผูกมัด และ แนวทางการจัดทำประมวลการปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Framework of a Code of Conduct) จัดทำขึ้นในการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียน-จีนว่าด้วยการปฏิบัติตามปฏิญญาว่าด้วยการปฏิบัติของภาคีฝ่าย ต่าง ๆ ในทะเลจีนใต้ (ASEAN-China Senior Officials' Meeting on the Implementation of the DOC: SOM on DOC) ครั้งที่ 14 เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม ค.ศ. 2017 ที่เมืองกุ้ยหยาง มณฑลกุ้ยโจว ประเทศจีน ซึ่งจะเป็พื้นฐานในการจัดทำ COC ต่อไป

2.3.2) การแก้ปัญหาโดยสันติวิธีในทะเลจีนใต้หมายถึงการพยายามแก้ไขข้อขัดแย้งและข้อพิพาททางทะเล ระหว่างประเทศโดยไม่ใช้กำลังทหารหรือการใช้ความรุนแรง การแก้ไขโดยสันติวิธีมักจะเน้นการสนับสนุนการเจรจา ประสานงาน การใช้สิทธิทางทะเลและการต่อรองระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

2.3.3) การเคารพเสรีภาพในการเดินเรือและการบินเหนือพื้นที่ทะเลจีนใต้เกี่ยวข้องกับสิทธิของประเทศในการเข้าออกของเรือและเครื่องบินในพื้นที่น้ำดังกล่าวโดยไม่ต้องถูกขัดขวางหรือจำกัดโดยประเทศอื่น นี่เป็นเรื่องสำคัญเพราะมันเกี่ยวข้องกับเชื่อมั่นในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลในพื้นที่ที่มีข้อพิพาท และการเคารพเสรีภาพในการเดินเรือและการบินในพื้นที่ทะเลจีนใต้สามารถช่วยสร้างสภาพความมั่นคงและความสงบสุขในพื้นที่น้ำและส่งเสริมความเชื่อมั่นในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลของประเทศที่เข้าถึงพื้นที่นี้ อย่างไรก็ตาม หากมีการละเมิดหรือขัดขวางสิทธิของประเทศในการเดินเรือและการบินในพื้นที่ทะเลจีนใต้ อาจทำให้เกิดความขัดแย้งและความไม่สงบในพื้นที่นี้ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อประเทศไทยในทางที่ไม่พึงประสงค์

2.3.4) การอดทนและอดกลั้นเพื่อป้องกันสถานการณ์ลูกลากซับซ้อนในพื้นที่ทะเลจีนใต้หมายถึงการหยุดการกระทำที่อาจทำให้สถานการณ์แย่ลงมากขึ้นหรือมีความเสี่ยงในการเกิดการขัดแย้งที่เพิ่มขึ้น เพื่อป้องกันความสงบสุขและความมั่นคงในพื้นที่น้ำนั้น และการอดทนและอดกลั้นในการเพื่อป้องกันสถานการณ์ลูกลากซับซ้อนในพื้นที่ทะเลจีนใต้สามารถช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดการขัดแย้งระหว่างประเทศและส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศอื่น ๆ ในพื้นที่นี้ อย่างไรก็ตาม การอดทนอาจต้องการพลังงานและทรัพยากรทางการเมืองและอาจมีผลกระทบต่อสถานะและความเชื่อมั่นของประเทศไทยในระดับนานาชาติและภูมิภาค

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 จากการสัมภาษณ์เชิงลึก เรื่อง แนวทางแก้ไขปัญหาที่มาจากผลกระทบข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ต่อประเทศไทย โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 17 คน ซึ่งได้ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกพร้อมทั้งจัดสนทนากลุ่ม (focus group) ในการสอบถามในกลุ่มเพื่อให้ได้มาซึ่งความคิดเห็นและความเชื่อเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาจากผลกระทบข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ต่อประเทศไทย สามารถสรุปได้ดังนี้

3.1) ปฏิญญาว่าด้วยการปฏิบัติของภาคีฝ่ายต่าง ๆ ในทะเลจีนใต้ (Declaration on the Conduct of Parties in the South China Seas: DOC) คือ ส่งเสริมให้แต่ละฝ่ายปฏิบัติตามเอกสารปฏิญญาว่าด้วยการปฏิบัติของภาคีฝ่ายต่าง ๆ ในทะเลจีนใต้(Declaration on the Conduct of Parties in the South China Seas: DoC) ลงนามโดยจีนและประเทศสมาชิกอาเซียนเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน ค.ศ. 2002 ที่ประเทศกัมพูชา ได้แก่ 1)การให้รัฐพิพาทยอมรับในกฎบัตรสหประชาชาติ (UN Charter) หลักกฎหมายทะเล (UNCLOS 1982)และสนธิสัญญา TAC ว่าคู่พิพาททุกประเทศ รวมถึงจีนจะใช้แนวทางสันติวิธีในการแก้ไขปัญหา 2) การให้รัฐพิพาทสร้างความไว้วางใจภายใต้หลักการความเท่าเทียมและการเคารพซึ่งกันและกัน 3) การเคารพเสรีภาพในการเดินเรือและการบินเหนือพื้นที่พิพาทภายใต้หลักกฎหมายทะเล 4) การแก้ไขข้อพิพาทโดยสันติวิธีภายใต้หลักกฎหมายระหว่างประเทศ และ 5) การละเว้นและอดกลั้นต่อการกระทำอันกระทบต่อสันติภาพ

3.2) หลักปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Code of Conduct in the South China Sea : CoC) คือ โดย COC ควรเป็นเอกสารที่มีองค์ประกอบ ได้แก่ 1) ผลบังคับทางกฎหมาย 2) มีกลไกติดตามและการบังคับใช้ และ 3) กลไกเพื่อระงับข้อพิพาท

3.3) นโยบายด้านเศรษฐกิจและด้านการเมืองและความมั่นคง (Policy Economic and Politics and security)

3.3.1) ด้านเศรษฐกิจ จำนวน 2 ส่วน คือ 1)การค้าระหว่างประเทศ ได้แก่ การทำความตกลงทางการค้าแบบทวิภาคีและพหุภาคี , ครอบคลุมร่วมมือในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) , ครอบคลุมร่วมมือภายใต้ ASEAN Plus Three Cooperation (ATP) , การขนส่งของอาเซียน (ASEAN Transport Ministers Meeting: ATM) และ 2)เส้นการค้าทางทะเลระหว่างประเทศ ได้แก่ ทะเลจีนใต้เป็นจุดภูมิศาสตร์ที่สำคัญในการค้าและการขนส่งทางทะเล , ทะเลจีนใต้เป็นเส้นทางการเดินเรือขนส่งสินค้าที่สั้นที่สุดระหว่างมหาสมุทรแปซิฟิกกับมหาสมุทรอินเดีย , การสร้างท่าเรือในทะเลจีนใต้ระหว่างแผ่นดินใหญ่กับหมู่เกาะของจีนและและประเทศฟิลิปปินส์

3.3.2) ด้านการเมืองและความมั่นคง จำนวน 3 ส่วน คือ 1)การทูต ได้แก่ การจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี , การเจรจาแบบพหุภาคีและทวิภาคีระดับอาเซียนกับจีน , การจัดตั้งคณะกรรมการแบ่งผลประโยชน์ร่วมกันในภูมิภาคอาเซียน , การพัฒนาส่งเสริมการสร้างควมไว้วางใจระหว่างประเทศตามแนวปฏิบัติของอาเซียน 2) การทหาร ได้แก่ การขยายความร่วมมือด้านความมั่นคงกับกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงของประเทศเพื่อนบ้าน , ความสัมพันธ์อันดีระหว่างกองทัพมิตรประเทศและอาเซียน ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งทางทหารและการป้องกันในภูมิภาค และ 3) การเมือง ได้แก่ การยอมรับกฎบัตรอาเซียน กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 , Declaration on the Conduct of Parties in the South China

Seas(DOC) , Code of Conduct(COC) , การแก้ปัญหาโดยสันติวิธีในทะเลจีนใต้ , การเคารพเสรีภาพในการเดินเรือและการบินเหนือพื้นที่ทะเลจีนใต้ , การอดทนและอดกลั้นเพื่อป้องกันสถานการณ์ลูกลากซับซ้อนในพื้นที่ทะเลจีนใต้

3.4) จัดตั้งคณะกรรมการแบ่งผลประโยชน์ร่วมกันในภูมิภาคอาเซียน (Establish a mutual benefit-sharing committee in the ASEAN region) คือ การให้ประเทศในกลุ่มอาเซียนเข้าร่วมประชุมในการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อแบ่งผลประโยชน์ร่วมกัน เช่น กรณีเขาพระวิหารไทยกับกัมพูชา

3.5) การเจรจา (Diplomacy) คือ การทูตการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธีและการเจรจาระหว่างภาคีและพหุภาคีเพื่อจัดการกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่และป้องกันมิให้เกิดปัญหาในพื้นที่

อภิปรายผล

1) ผลกระทบของประเทศไทยต่อปัญหาข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ด้านเศรษฐกิจ ซึ่งการค้ำระหว่างประเทศ พบว่า การทำความเข้าใจการค้ำแบบทวิภาคีและพหุภาคีเป็นกลไกที่ใช้ในการเจรจาต่อรองเกี่ยวกับเงื่อนไขการค้ำระหว่างหลายประเทศพร้อมกันโดยไม่จำกัดอยู่ในกลุ่มที่มีรัฐบาลเพียงแห่งเดียวเท่านั้น สอดคล้องงานวิจัย Si Tuan Vo, John C. Permetta and Christopher J. Paterson เรื่อง Lessons learned in coastal habitat and land-based pollution management in the South China Sea พบว่า การพัฒนาแผนปฏิบัติการระดับชาติและแผนปฏิบัติการเชิงยุทธศาสตร์สำหรับทะเลจีนใต้ ตัวอย่างแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด ได้แก่ การประสานงานและการจัดการข้ามภาคส่วนที่แข็งแกร่งขึ้น การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาแหล่งหลบภัยการประมง การมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการจัดการชายฝั่ง การสร้างศักยภาพของรัฐบาลท้องถิ่นและชุมชนในการบังคับใช้กฎหมาย การเปลี่ยนแปลงความตระหนักรู้และนิสัยของชุมชนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของอุตสาหกรรมในการป้องกันมลพิษบนบก การบูรณาการความรู้และแนวทางปฏิบัติดั้งเดิมเข้ากับการวางแผนการจัดการ การนำแหล่งทำกินเสริมและทางเลือกมาใช้เป็นเครื่องมือในการปรับปรุงแหล่งที่อยู่อาศัยและการจัดการทรัพยากร การส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่ชายฝั่งทะเล การฟื้นฟูแหล่งที่อยู่อาศัยและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอย่างยั่งยืน และความร่วมมือทวิภาคีเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำข้ามพรมแดน แนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดเหล่านี้แต่ละแนวทางจะได้รับการทบทวนและอภิปรายจากมุมมองของบทเรียนที่ได้รับและโอกาสในการจำลองและขยายขนาด บทบาทของเครือข่ายแหล่งสาธิตในการบูรณาการรัฐบาลท้องถิ่นและชุมชนภายในกรอบงานระดับชาติและระดับภูมิภาค และในการสร้างความร่วมมือทวิภาคีเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในน้ำทะเลจีนใต้ ถือเป็นนวัตกรรมสำคัญในการจัดการทรัพยากรน้ำข้ามพรมแดนที่มีศักยภาพสำหรับการนำไปใช้ในอนาคตทั้งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และที่อื่น ๆ และกรอบความร่วมมือในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) เน้นการสร้างพื้นที่การค้าและการลงทุนที่เสรีในภูมิภาค โดยมุ่งเน้นการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจภายในภูมิภาค การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และการเสนอแนวทางสนับสนุนและเสริมสร้างการร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิก การเข้าร่วมใน AEC สามารถช่วยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงตลาดใหม่และเพิ่มฐานการผลิตและกรอบความร่วมมือภายใต้ ASEAN Plus Three Cooperation (ATP) เน้นการสร้าง ความมั่นคงทางเศรษฐกิจในภูมิภาค โดยมุ่งเน้นในด้านการสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน และการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างโครงข่ายขนส่งสามารถช่วยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยีและการพัฒนาที่มีคุณภาพจากประเทศสมาชิกอื่น ๆ และช่วยเสริมสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว และการขนส่งของอาเซียน (ASEAN Transport Ministers Meeting: ATM) เป็นการรวมกันของรัฐมนตรีว่าด้วยเรื่องขนส่งจากประเทศสมาชิกในอาเซียน เพื่อพิจารณาและตัดสินใจเกี่ยวกับมาตรการและแผนการดำเนินงานที่จะช่วยอำนวยความสะดวกในการขนส่ง ลดอุปสรรค และลดต้นทุนในการดำเนินธุรกิจภายในภูมิภาค ผลกระทบทางเศรษฐกิจต่อประเทศไทยอาจเกิดขึ้นในรูปแบบของการเพิ่มโอกาสในการส่งออกสินค้า การลดค่าใช้จ่ายในการขนส่ง และการสร้างพื้นฐานโครงสร้างพื้นฐานทางการขนส่งที่มั่นคง ซึ่งสามารถส่งผลในการเพิ่มประสิทธิภาพในภูมิภาคและเพิ่มความเชื่อมั่นในการลงทุนในประเทศไทยได้ สอดคล้อง กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2564) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ความท้าทายด้านการค้าของอาเซียน ซึ่งกลุ่มอาเซียนควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความเชื่อมโยงทางทะเลมากขึ้นเพื่อมุ่งเน้นความร่วมมือด้านเศรษฐกิจแทนการแข่งขันด้านเขตแดนอำนาจ โดยผลักดันการดำเนินการที่สำคัญของอาเซียน อาทิ การทำความเข้าใจการค้ำแบบทวิภาคีและพหุภาคี ระดับภูมิภาคและระดับโลก , กรอบความร่วมมือในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) , กรอบความร่วมมือภายใต้

ASEAN Plus Three Cooperation (ATP) , การรวมตัวเป็นตลาดการขนส่งทางทะเลร่วมอาเซียน (ASEAN Single Shipping Market) ที่จะช่วยอำนวยความสะดวกและลดต้นทุนในการดำเนินธุรกิจ ส่วนเส้นการค้าทางทะเลระหว่างประเทศ ซึ่งทะเลจีนใต้เป็นจุดภูมิศาสตร์ที่สำคัญในการค้าและการขนส่งทางทะเลเนื่องจากเป็นทางเดินที่สะดวกสบายและเชื่อถือได้สำหรับการขนส่งสินค้าระหว่างภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และภูมิภาคแปซิฟิก ทะเลจีนใต้มีความสำคัญในการค้าส่งเนื่องจากมีการเดินทางเดินเรือที่สะดวกสบายและเป็นที่ต้องการของผู้ประกอบการในภูมิภาคและทะเลจีนใต้เป็นเส้นทางการเดินเรือขนส่งสินค้าที่สั้นที่สุดระหว่างมหาสมุทรแปซิฟิกกับมหาสมุทรอินเดียเป็นทางเลือกที่สะดวกสบายและมีประสิทธิภาพสำหรับการขนส่งสินค้าระหว่างภูมิภาคนี้ การใช้ทะเลจีนใต้เป็นเส้นทางการค้าสินค้าสามารถลดระยะทางและเวลาในการขนส่งลงได้ การค้าขายทางทะเลย่อมมีความเสี่ยงเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมืองและความมั่นคงทางทหารในพื้นที่เส้นทางการเดินเรือผ่าน ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อความเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในระยะยาว และผลกระทบด้านเศรษฐกิจต่อประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับทะเลจีนใต้ อาจเป็นการเพิ่มโอกาสในการค้าขายสินค้าและบริการของประเทศไทยกับประเทศในภูมิภาคอื่น ๆ โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และประเทศในภูมิภาคแปซิฟิก สอดคล้อง ธรรมรัตน์ รัตนมณี (2562) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ความขัดแย้งระหว่างจีนกับสหรัฐฯ ในทะเลจีนใต้ที่มีผลต่อบทบาทของไทยในอาเซียน ทะเลจีนใต้เป็นพื้นที่การแข่งขันของประเทศมหาอำนาจสองประเทศ คือ จีนกับสหรัฐฯ โดยจีนถือว่าทะเลจีนใต้เป็นเขตอิทธิพลของตนเพราะมีความสำคัญทางภูมิศาสตร์เพราะเป็นส่วนหนึ่งของจุดภูมิศาสตร์ที่จีนใช้เป็นเครื่องมือในการขยายอิทธิพลทางการเมืองและทางเศรษฐกิจเพื่อปกป้องผลประโยชน์แห่งชาติของตน รวมถึงเป็นเส้นทางการเดินเรือที่สะดวกสบายและเป็นที่ต้องการของผู้ประกอบการในภูมิภาคและทะเลจีนใต้เป็นเส้นทางการเดินเรือขนส่งสินค้าที่สั้นที่สุดระหว่างมหาสมุทรแปซิฟิกกับมหาสมุทรอินเดียเป็นทางเลือกที่สะดวกสบายและมีประสิทธิภาพสำหรับการขนส่งสินค้าระหว่างภูมิภาคนี้ การใช้ทะเลจีนใต้เป็นเส้นทางการค้าสินค้าสามารถลดระยะทางและเวลาในการขนส่งลงได้ เช่น การขนส่งสินค้าทางทะเลจากภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไปยังประเทศอินเดียหรือประเทศในภูมิภาคแปซิฟิกและผลกระทบด้านเศรษฐกิจต่อประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับทะเลจีนใต้ อาจเป็นการเพิ่มโอกาสในการค้าขายสินค้าและบริการของประเทศไทยกับประเทศในภูมิภาคอื่น ๆ โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และประเทศในภูมิภาคแปซิฟิก เช่น การส่งออกสินค้าทางการเกษตร อุตสาหกรรม และบริการท่องเที่ยว และไม่ต้องทำให้มหาอำนาจนอกเข้ามามีอิทธิพลในขณะที่สหรัฐฯถือว่าทะเลจีนใต้เป็นเขตอิทธิพลของสหรัฐอเมริกาเป็นมหาอำนาจที่ควบคุมเส้นทางการเดินเรือในทะเลจีนใต้มาแต่เดิม เนื่องจากกองทัพเรือสหรัฐฯมีภารกิจในเคลื่อนย้ายกำลังระหว่างฐานทัพต่างๆของสหรัฐฯในมหาสมุทรแปซิฟิกและมหาสมุทรอินเดีย การเติบโตของจีนทำให้สหรัฐฯในสมัยประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ประกาศใช้ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกเพื่อคานอำนาจและปิดล้อมจีน โดยอาศัยความร่วมมือจากพันธมิตรได้แก่ ญี่ปุ่น ออสเตรเลียและอินเดีย การปฏิบัติกรรรักษาเสรีภาพในการเดินเรือของสหรัฐฯในทะเลจีนใต้ได้สร้างการกระทบกระทั่งและความตึงเครียดกับจีนในช่วงปี 2560-2562 หลายครั้ง และสอดคล้องงานวิจัย Hongzhou Zhang เรื่อง Fisheries cooperation in the South China Sea: Evaluating the options พบว่า การแก้ไขข้อพิพาทในอนาคตอันใกล้จึงยังคงเป็นไปได้ยาก การจัดการข้อพิพาทเหล่านี้ได้อย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดเสถียรภาพในทะเลจีนใต้จึงกลายเป็นเรื่องสำคัญ โดยทั่วไปแล้ว มีความเห็นพ้องกันว่าแนวทางที่ดีที่สุดในการจัดการข้อพิพาทในทะเลจีนใต้คือ การยกเลิกข้อพิพาทเรื่องอธิปไตย และพัฒนาและจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เช่น เศรษฐกิจต่อประเทศไทยในการประมงร่วมกัน แม้ว่าการส่งเสริมความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและด้านการประมงในทะเลจีนใต้จะได้รับการยอมรับมากขึ้นเรื่อยๆ ว่าเป็นสิ่งจำเป็นทางการเมือง นิเวศวิทยา เศรษฐกิจสังคม และความมั่นคง แต่ยังมีคำถามสำคัญสองข้อที่ยังไม่ได้รับการตอบอย่างเพียงพอ นั่นคือ ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและด้านการประมงในทะเลจีนใต้ควรบรรลุวัตถุประสงค์ใด และทางเลือกความร่วมมือด้านการประมงที่มีอยู่ในปัจจุบันมีความเป็นไปได้และมีประสิทธิผลในการบรรลุวัตถุประสงค์เหล่านี้หรือไม่

2) ผลกระทบของประเทศไทยต่อปัญหาข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ด้านการเมืองและความมั่นคง ซึ่งการทูต พบว่า การจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธีเน้นการใช้การเจรจาและการเปิดโอกาสให้เกิดการสร้างสรรคความสันติและความเข้าใจร่วมกัน โดยการเจรจาแบบพหุภาคีและทวิภาคีระดับอาเซียนกับจีนเน้นการเจรจาต่อรองและการเปิดโอกาสให้กับทั้งสองฝ่ายในการพัฒนาโครงการร่วมกันในด้านต่าง ๆ ซึ่งจัดตั้งคณะกรรมการแบ่งผลประโยชน์ร่วมกันในภูมิภาคอาเซียนเพื่อการพัฒนาส่งเสริมการสร้างควมไว้วางใจระหว่างประเทศตามแนวปฏิบัติของอาเซียน เน้นการสร้างควมเข้าใจและความไว้วางใจร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิก สอดคล้อง ศิโรตม์ ภาคสุวรรณ (2560) เรื่อง อาเซียนและความขัดแย้งในทะเลจีนใต้ พบว่า อาเซียน

พยายามจัดการกับข้อพิพาทในลักษณะหลายฝ่ายโดยวิธีการเจรจาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการประชุมปรึกษาหารือ แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จในการแสดงบทบาทเป็นผู้ไกล่เกลี่ยเนื่องจากขาดฉันทามติระหว่างสมาชิกทั้งหลาย นอกจากนี้ถึงแม้ว่าอาเซียนเป็นองค์กรแห่งความร่วมมือกันก็ไม่สามารถเป็นภาคีกันในข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ เนื่องจากความหลากหลายของอาเซียนที่อาจมีผลประโยชน์และมีสัมพันธภาพที่ลึกซึ้งกับจีนแผ่นดินใหญ่ ดังนั้น สมาชิกอาเซียนจึงระมัดระวังรอบคอบเกี่ยวกับการเป็นศัตรูคู่ปรปักษ์หรือต่อต้านจีนซึ่งเป็นหุ้นส่วนการค้า และการลงทุนที่สำคัญ และไม่มีสมาชิกอาเซียนใดออกแถลงการณ์หรือมีถ้อยคำที่เข้มแข็งเรียกร้องให้จีนปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ ณ กรุงเฮก ที่ตัดสินอย่างเป็นทางการว่า การกำหนดเขตแดนที่จีนใช้อ้างสิทธิ์ส่วนมากในทะเลจีนใต้นั้นไม่มีผลทางกฎหมาย ภายใต้อนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลที่จีนและสมาชิกอาเซียนทั้งหลายเป็นภาคีโดยคำตัดสินนี้ให้ฝ่ายประเทศฟิลิปปินส์ผู้ริเริ่มฟ้องคดีในปี ค.ศ. 2013 เป็นผู้ชนะคดีบทความเรื่องนี้เสนอแนะว่า อาเซียนมีหนทางจัดการข้อพิพาทในทะเลจีนใต้อยู่ 5 ประการด้วยกัน คือ ประการแรก อาเซียนควรแก้ไขข้อพิพาทแบบทวิภาคี แทนที่การแก้ไขในระดับภูมิภาคแบบพหุภาคีหลายฝ่าย ประการที่สอง อาเซียนควรแสดงบทบาทเป็นผู้ไกล่เกลี่ยประการที่สาม อาเซียนควรนำหลักการ “เขตพัฒนาร่วมกัน” มาใช้บนพื้นฐานของการเจรจาที่มีความจริงใจ ซึ่งประสบความสำเร็จมาแล้วในกรณีของอ่าวไทย ประการที่สี่ อาเซียนควรยินยอมให้สหรัฐอเมริกาเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการกับข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ และประการที่ 5 อาเซียนควรนำหลักปฏิบัติอันเป็นที่ยอมรับร่วมกันมาใช้ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในทะเลจีนใต้ เช่น การยอมรับกฎบัตรเซียน กฎหมายทางทะเล ค.ศ. 1982 รวมถึง Declaration on the Conduct of Parties in the South China Seas และ Code of Conduct in the South China Sea : CoC และสอดคล้องงานวิจัย Mohd Nizam Basiron และ Shelley M. Lexmond (2013) เรื่อง Review of the legal aspects of environmental management in the South China Sea and Gulf of Thailand พบว่า ภูมิภาคทะเลจีนใต้มีสถานะที่โดดเด่นและน่าอัศจรรย์ ซึ่งแตกต่างจากภูมิภาคอื่น ๆ ส่วนใหญ่ ภูมิภาคนี้ไม่เคยใช้เครื่องมือที่มีผลผูกพันทางกฎหมาย และด้วยเหตุนี้ จึงปราศจากแบบอย่างและภาระทางกฎหมายอื่น ๆ ความร่วมมือในภูมิภาคกำลังได้รับแรงผลักดันและประเทศต่าง ๆ ในทะเลจีนใต้กำลังแสดงความกังวลมากขึ้นเกี่ยวกับความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังมีการยอมรับมากขึ้นว่าการใช้ทรัพยากรอย่างไม่ประสิทธิผลจะยิ่งแย่งชิงทรัพยากรที่ไม่มีประสิทธิผลและเหมาะสมกับภูมิภาคเพื่อความยั่งยืนในระยะยาวของทะเลจีนใต้และทรัพยากรของทะเลจีนใต้ รวมถึงการพิจารณากรอบความร่วมมือ การประสานงาน และการสื่อสารในระดับภูมิภาค ความมุ่งมั่นทางการเมืองจะกำหนดว่ากรอบความร่วมมือใหม่จะกลายเป็นสื่อกระดาษหรือสื่อแห่งเอเชีย ส่วนการทหาร พบว่า การขยายความร่วมมือด้านความมั่นคงกับกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงของประเทศเพื่อนบ้านเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการร่วมมือระหว่างประเทศในด้านการป้องกันอันตรายและการต่อต้านความไม่มั่นคงโดยมีการแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีทางทหาร ฝึกอบรมร่วมและพัฒนากลยุทธ์ร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างความพร้อมในการป้องกันต่อการข่มขู่และการก่อการร้ายที่อาจมีต่อทั้งสองประเทศ ส่วนความสัมพันธ์อันดีระหว่างกองทัพมิตรประเทศและอาเซียนช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งทางทหารและการป้องกันในภูมิภาคและพัฒนากลยุทธ์ร่วมกันทำให้ประเทศไทยมีการตอบสนองที่มีประสิทธิภาพต่ออุปสรรคทางความมั่นคงในภูมิภาคได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้อง สุรพงษ์ เจริญวัฒน์สุข (2562) เรื่อง ความร่วมมือทางทหารระหว่างประเทศ (กองทัพอาเซียน) ผลการวิจัย พบว่า การปรับปรุงภารกิจการจัดเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 เป็นเรื่องที่จะเอื้อต่ออันมีความสำคัญเป็นอย่างสูงเนื่องจากกระทรวงกลาโหมเป็นหน่วยงานขนาดใหญ่ มีกำลังพลและยุทโธปกรณ์จำนวนมาก และได้รับมอบหมายภารกิจที่หลากหลายและมีความสำคัญต่อประเทศมาอย่างไรก็ตาม การดำเนินการในด้านนี้มีความจำเป็นอย่างสูง ซึ่งแนวทางต่าง ๆ นั้นน่าจะมามีทิศทางในการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้ 1) กระทรวงกลาโหมต้องเพิ่มระดับความไว้วางใจระหว่างกลาโหมไทยและกลาโหมประเทศเพื่อนบ้านให้มีความโปร่งใส และสามารถแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร ซึ่งกระทรวงกลาโหมจะต้องเพิ่มบุคลากรและงบประมาณให้หน่วยงานที่รับผิดชอบ 2) กระทรวงกลาโหมต้องส่งมอบภารกิจที่ไม่ใช่งานในด้านการป้องกันประเทศให้กับหน่วยงานอื่น ๆ ในการดำเนินการ เช่น การป้องกันชายฝั่ง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ การจับแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง การปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน 3) การปรับปรุงหน่วย บุคลากร ยุทโธปกรณ์ การฝึกให้มีความทันสมัย เพื่อเตรียมการในการจัดตั้งกองกำลังอาเซียน และการปฏิบัติการกิจสหประชาชาติ หรือภารกิจอื่น ๆ ในภูมิภาคที่สำคัญ เช่น การลาดตระเวนร่วมในช่องแคบมะละกา การปราบปรามโจรสลัดในอ่าวเอเดน การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม และการบรรเทาภัยพิบัติ รวมทั้งการปฏิบัติการรักษา

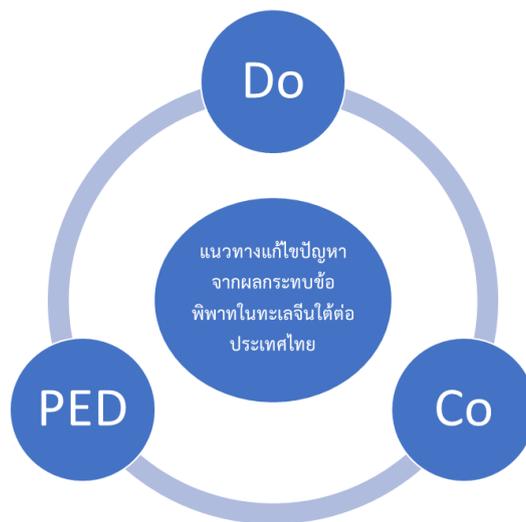
สันติภาพ โดยในเบื้องต้นให้จัดเตรียมชุดช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติขนาดเล็ก เช่น ชุดแพทย์ หรือชุดสุนัขทหาร เพื่อจัดทำเป็นบัญชีเตรียมพร้อม (Standby Arrangement) ของกองกำลังดังกล่าวในกรอบอาเซียนซึ่งน่าจะสำเร็จได้ก่อนภายในปี 2558 4) ปรับแผนการป้องกันประเทศให้สอดคล้องกับการเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 โดยให้เป็นภารกิจในกรอบของอาเซียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะกรณีการส่งมอบภารกิจการป้องกันชายแดนให้กับตำรวจตระเวนชายแดน เป็นต้น และ 5) การดำเนินการดังกล่าวเป็นเรื่องสำคัญที่รัฐบาลต้องรับทราบ และมีความจริงจังในการปรับสภาพของกองทัพดังกล่าว กระทรวงกลาโหมควรเสนอแผนงานพร้อมงบประมาณที่ต้องการให้รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการภายใต้กรอบอาเซียนแนวทางในข้อ 10-11 เป็นเรื่องสำคัญที่กระทรวงกลาโหมจะต้องมีหน่วยงานด้านวิชาการขึ้นรองรับ ไม่ว่าจะเป็นสถาบันวิชาการของกระทรวงกลาโหมเอง หรือร่วมมือกับสถาบันวิชาการภายในประเทศ โดยกระทรวงกลาโหม มีความจำเป็นที่จะต้องมีงบวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับงานด้านความมั่นคงที่สำคัญโดยผู้บังคับบัญชาระดับสูงต้องให้ความสำคัญกับการดำเนินการดังกล่าว และการเมือง พบว่า การยอมรับกฎบัตรอาเซียนและอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 เกี่ยวกับกฎหมายทะเลในทะเลจีนใต้ รวมถึงเอกสารปฏิญญาว่าด้วยการปฏิบัติของภาคีฝ่ายต่าง ๆ ในทะเลจีนใต้ (Declaration on the Conduct of Parties in the South China Seas: DOC) และจัดทำประมวลการปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Code of Conduct: COC) อย่างเป็นทางการและมีผลผูกพันทางกฎหมายโดยสรุปเป็นการประนีประนอมระหว่างการทำอะไรเลยกับการมีข้อตกลงที่มีข้อผูกมัด โดยการแก้ปัญหาโดยสันติวิธีมักจะเน้นการสนับสนุนการเจรจาประสานงาน การใช้สิทธิทางทะเลและการต่อรองระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการเคารพเสรีภาพในการเดินเรือและการบินเหนือพื้นที่ทะเลจีนใต้ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของประเทศในการเข้าออกของเรือและเครื่องบินในพื้นที่น้ำดังกล่าวโดยไม่ต้องถูกขัดขวางหรือจำกัดโดยประเทศ และทุกประเทศควรมีการอดทนและอดกลั้นเพื่อป้องกันสถานการณ์ลุกลามซับซ้อนในพื้นที่ทะเลจีนใต้หมายถึงการหยุดการกระทำที่อาจทำให้สถานการณ์แย่ลงมากขึ้นหรือมีความเสี่ยงในการเกิดการขัดแย้งที่เพิ่มขึ้น เพื่อป้องกันความสงบสุขและความมั่นคงในพื้นที่นั้น และการอดทนและอดกลั้นในการเพื่อป้องกันสถานการณ์ลุกลามซับซ้อนในพื้นที่ทะเลจีนใต้ สอดคล้อง ติโรตม์ ภาคสุวรรณ (2560) เรื่อง อาเซียนและความขัดแย้งในทะเลจีนใต้ พบว่า อาเซียนพยายามจัดการกับข้อพิพาทในลักษณะหลายฝ่ายโดยวิธีการเจรจาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการประชุมปรึกษาหารือ แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จในการแสดงบทบาทเป็นผู้ไกล่เกลี่ยเนื่องจากขาดฉันทมติระหว่างสมาชิกทั้งหลาย นอกจากนี้ ถึงแม้ว่าอาเซียนเป็นองค์กรแห่งความร่วมมือกันก็ไม่สามารถเป็นภาคีกันในข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ เนื่องจากความหลากหลายของอาเซียนที่อาจมีผลประโยชน์และมีสัมพันธภาพที่ลึกซึ้งกับจีนแผ่นดินใหญ่ ดังนั้น สมาชิกอาเซียนจึงระมัดระวังรอบคอบเกี่ยวกับการเป็นศัตรูคู่ปรปักษ์หรือต่อต้านจีนซึ่งเป็นหุ้นส่วนการค้า และการลงทุนที่สำคัญ และไม่มีสมาชิกอาเซียนได้ออกแถลงการณ์หรือมีถ้อยคำที่เข้มแข็งเรียกร้องให้จีนปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ ณ กรุงเฮก ที่ตัดสินอย่างเป็นทางการว่า การกำหนดเขตแดนที่จีนใช้อ้างสิทธิ์ส่วนมากในทะเลจีนใต้นั้นไม่มีผลทางกฎหมาย ภายใต้อนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลที่จีนและสมาชิกอาเซียนทั้งหลายเป็นภาคีโดยคำตัดสินนี้ให้ฝ่ายประเทศฟิลิปปินส์ผู้ริเริ่มฟ้องคดีในปี ค.ศ. 2013 เป็นผู้ชนะคดีบทความเรื่องนี้เสนอแนะว่า อาเซียนมีหนทางจัดการข้อพิพาทในทะเลจีนใต้อยู่ 5 ประการด้วยกัน คือ ประการแรก อาเซียนควรแก้ไขข้อพิพาทแบบทวิภาคี แทนที่การแก้ไขในระดับภูมิภาคแบบพหุภาคีหลายฝ่าย ประการที่สอง อาเซียนควรแสดงบทบาทเป็นผู้ไกล่เกลี่ยประการที่สาม อาเซียนควรนำหลักการ “เขตพัฒนาร่วมกัน” มาใช้บนพื้นฐานของการเจรจาที่มีความจริงจัง ซึ่งประสบความสำเร็จมาแล้วในกรณีของอ่าวไทย ประการที่สี่ อาเซียนควรยินยอมให้สหรัฐอเมริกาเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการกับข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ และประการที่ 5 อาเซียนควรนำหลักปฏิบัติอันเป็นที่ยอมรับร่วมกันมาใช้ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในทะเลจีนใต้ เช่น การยอมรับกฎบัตรอาเซียน กฎหมายทางทะเล ค.ศ. 1982 รวมถึง Declaration on the Conduct of Parties in the South China Seas และ Code of Conduct in the South China Sea : CoC

3) แนวทางแก้ไขปัญหาที่มาจากผลกระทบข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ต่อประเทศไทย พบว่า ผลกระทบจากปัญหาข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ต่อประเทศไทยสู่แนวทางแก้ไขปัญหาที่มาจากผลกระทบข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ต่อประเทศไทย ดังนี้

1) ปฏิญญาว่าด้วยการปฏิบัติของภาคีฝ่ายต่าง ๆ ในทะเลจีนใต้ (Declaration on the Conduct of Parties in the South China Seas: DOC) คือ ส่งเสริมให้แต่ละฝ่ายปฏิบัติตามเอกสารปฏิญญาว่าด้วยการปฏิบัติของภาคีฝ่ายต่าง ๆ ในทะเลจีนใต้ (Declaration on the Conduct of Parties in the South China Seas: DoC)

- 2) หลักปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Code of Conduct in the South China Sea : CoC) คือ โดย COC ควรเป็นเอกสารที่มีองค์ประกอบ ได้แก่ 1) ผลบังคับทางกฎหมาย 2) มีกลไกติดตามและการบังคับใช้ และ 3) กลไกเพื่อระงับข้อพิพาท
- 3) นโยบายด้านเศรษฐกิจและการเมืองและความมั่นคง (Policy Economic and Politics and security)
- 3.1) ด้านเศรษฐกิจ จำนวน 2 ส่วน คือ 1)การค้าระหว่างประเทศ และ 2)เส้นการค้าทางทะเลระหว่างประเทศ
- 3.2) ด้านการเมืองและความมั่นคง จำนวน 3 ส่วน คือ 1)การทูต 2) การทหาร และ 3) การเมือง
- 4) จัดตั้งคณะกรรมการแบ่งผลประโยชน์ร่วมกันในภูมิภาคอาเซียน (Establish a mutual benefit-sharing committee in the ASEAN region) คือ การให้ประเทศในกลุ่มอาเซียนเข้าร่วมประชุมในการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อแบ่งผลประโยชน์ร่วมกัน เช่น กรณีเขาพระวิหารไทยกับกัมพูชา
- 5) การเจรจา (Diplomacy) คือ การทูตการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธีและการเจรจาระหว่างภาคีและพหุภาคีเพื่อจัดการกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่และป้องกันมิให้เกิดปัญหาในพื้นที่
- สรุป แนวทางแก้ไขปัญหามาจากผลกระทบข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ต่อประเทศไทยที่มีผลกระทบจากข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ด้านเศรษฐกิจและการเมืองและความมั่นคง ควรจะประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 5 ประการ เรียกตัวแบบนี้ว่า Do Co PED MODEL หมายถึง การทำและร่วมเดินไปด้วยกัน หรือ จงเดินไปด้วยกัน

ภาพที่ 1 Do Co PED MODEL

ซึ่งแนวทางแก้ไขปัญหามาจากผลกระทบข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ต่อประเทศไทย สอดคล้อง ปลอดภัย อดิรัตน์(2560) เรื่อง ไทยต่อทะเลจีนใต้และการมองไปข้างหน้า จากผลการศึกษาพบว่า เอกสาร Framework of a COC ที่สรุปเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม ค.ศ. 2017 ระหว่างการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียน-นว่าด้วยการปฏิบัติตามปฏิญญาว่าด้วยการปฏิบัติของภาคีฝ่ายต่าง ๆ ในทะเลจีนใต้ ครั้งที่ 14 ที่เมืองกัวหยาง มณฑลกุ้ยโจว สาธารณรัฐประชาชนจีน เน้นการเสริมสร้างความไว้วางใจ เชื่อใจ ความเชื่อมั่นระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนและจีน และการจัดการกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้น แต่ยังคงขาดประเด็นที่จะทำให้ COC เป็นเอกสารที่มีประโยชน์และปฏิบัติได้จริงในการ แก้ไขข้อพิพาททะเลจีนใต้การศึกษาฉบับนี้จึงมุ่งที่จะนำเสนอข้อมูลเชิงวิเคราะห์เพื่อประกอบการพิจารณาทำที่และ นโยบายไทยในการทำ COC โดยการเสนอองค์ประกอบประมวลการปฏิบัติในทะเลจีนใต้เพื่อให้เป็นเอกสารที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เช่น (1) COC ควรมีผลบังคับใช้ทางกฎหมายหรือไม่ (2) เพื่อสะท้อนความสำคัญของความรุ่งเรืองในภูมิภาคควรเสนอให้ทะเลจีนใต้เป็นทะเลแห่งสันติภาพ ความรุ่งเรืองเสถียรภาพ และการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sea of Peace, Prosperity, Stability and Sustainable Development) หรือไม่ และ (3) COC ควรมีองค์ประกอบอย่างไรเพื่อลดความตึงเครียดในทะเลจีนใต้ และสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเปลี่ยนทะเลจีนใต้จากทะเลแห่งความขัดแย้งเป็นทะเลแห่งสันติภาพ ความรุ่งเรือง เสถียรภาพ และการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อช่วยปกป้องและส่งเสริมผลประโยชน์

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) 2568

Received: 27/02/2025, Revised: 10/04/2025, Accepted: 06/05/2025

ของไทยใน เวทีระหว่างประเทศต่อไปเอกสารการประชุมอาเซียนที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ที่สำคัญ ได้แก่ เอกสารปฏิญญาว่าด้วยการปฏิบัติของภาคีฝ่ายต่าง ๆ ในทะเลจีนใต้ (Declaration on the Conduct of Parties in the South China Seas: DOC) ลงนามโดยจีนและประเทศสมาชิกอาเซียนเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน ค.ศ. 2002 ที่ประเทศกัมพูชา สอดคล้องงานวิจัย Therdsak Pajuntuek and Nilubol Pairon (2023) เรื่อง The Impact of South China Sea Dispute on ASEAN Centrality พบว่า ยุทธศาสตร์ความเป็นศูนย์กลางของอาเซียนเป็นแกนหลักของอาเซียนในความสัมพันธ์กับประเทศภายนอก โดยเฉพาะประเทศมหาอำนาจที่เรียกอีกอย่างว่าอาเซียนในสถาปัตยกรรมภูมิภาค ลักษณะสำคัญของยุทธศาสตร์ดังกล่าวคือ อาเซียนเป็นศูนย์กลางของเครือข่ายความสัมพันธ์ในภูมิภาค โดยมีบทบาทผ่านสถาบันที่ริเริ่มโดยอาเซียนในฐานะผู้อำนวยการความสะดวกในการเจรจา โดยจัดให้มีกลไกการปรึกษาหารือพหุภาคีที่หลากหลาย อาเซียนมีบทบาทหลักในสถาปัตยกรรมภูมิภาค โดยรับรองว่าจะไม่ถูกละเลยโดยข้อตกลงระดับภูมิภาคอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นใหม่ และเป็นเอกภาพกลางระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน สถานะของแกนหลักของอาเซียนนั้นชัดเจนมาตั้งแต่มีการประกาศใช้กฎบัตรอาเซียนในปี 2551 อย่างไรก็ตาม ความเป็นแกนกลางของอาเซียนกำลังถูกท้าทายจากความขัดแย้งในทะเลจีนใต้ระหว่างสมาชิกอาเซียนบางประเทศกับจีน การศึกษานี้ใช้แนวทางการสร้างสรรค์และโต้แย้งว่าความขัดแย้งระหว่างอาเซียนและจีนในทะเลจีนใต้ทำให้ขาดเอกภาพภายในอาเซียนเนื่องจากการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันระหว่างสมาชิก แม้แต่การแก้ปัญหาดังกล่าวก็ไม่สามารถเริ่มต้นและดำเนินการได้โดยใช้อาเซียนเป็นศูนย์กลาง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ประเทศไทยควรยึดและออกแบบนโยบายด้านเศรษฐกิจเกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ ได้แก่ การทำความตกลงทางการค้าแบบทวิภาคีและพหุภาคี , ครอบคลุมความร่วมมือในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) , ครอบคลุมความร่วมมือภายใต้ ASEAN Plus Three Cooperation (ATP) , การขนส่งของอาเซียน (ASEAN Transport Ministers Meeting: ATM) และเส้นการค้าทางทะเลระหว่างประเทศ ได้แก่ ทะเลจีนใต้เป็นจุดภูมิศาสตร์ที่สำคัญในการค้าและการขนส่งทางทะเล , ทะเลจีนใต้เป็นเส้นทางการเดินเรือขนส่งสินค้าที่สั้นที่สุดระหว่างมหาสมุทรแปซิฟิกกับมหาสมุทรอินเดีย , การสร้างท่าเรือในทะเลจีนใต้ระหว่างแผ่นดินใหญ่กับหมู่เกาะของจีนและประเทศฟิลิปปินส์เพื่อให้ประเทศไทยได้ประโยชน์มากที่สุดจากพื้นที่ทะเลจีนใต้

2) ประเทศไทยควรยึดและออกแบบนโยบายด้านการเมืองและความมั่นคงเกี่ยวข้องกับการทูต ได้แก่ การจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี , การเจรจาแบบพหุภาคีและทวิภาคีระดับอาเซียนกับจีน , การจัดตั้งคณะกรรมการแบ่งผลประโยชน์ร่วมกันในภูมิภาคอาเซียน , การพัฒนาส่งเสริมการสร้างควมไว้วางใจระหว่างประเทศตามแนวปฏิบัติของอาเซียน ส่วนการทหาร ได้แก่ การขยายความร่วมมือด้านความมั่นคงกับกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงของประเทศเพื่อนบ้าน , ความสัมพันธ์อันดีระหว่างกองทัพมิตรประเทศและอาเซียน ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งทางทหารและการป้องกันในภูมิภาค รวมถึงการเมืองต้องยอมรับกฎบัตรอาเซียน กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ทั้งประเทศไทยและประเทศในอาเซียน , Declaration on the Conduct of Parties in the South China Seas(DOC), Code of Conduct (CoC), การแก้ปัญหาโดยสันติวิธีในทะเลจีนใต้โดยใช้การทูตทั้งประเทศไทยและประเทศในอาเซียน , ประเทศไทยและประเทศในอาเซียนต้องการเคารพเสรีภาพในการเดินเรือและการบินเหนือพื้นที่ทะเลจีนใต้ , การอดทนและอดกลั้นเพื่อป้องกันสถานการณ์ลุกลามซับซ้อนในพื้นที่ทะเลจีนใต้เพื่อให้ประเทศไทยได้ประโยชน์มากที่สุด

3) ถ้าเกิดเหตุการณ์รุนแรงและปัญหาข้อพิพาทในพื้นที่ทะเลจีนใต้ให้ประเทศไทยนำแนวทางแก้ไขปัญหาที่มาจากผลกระทบข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ต่อประเทศไทยเรียกตัวแบบนี้ว่า Do Co PED MODEL หมายถึง การทำและร่วมเดินไปด้วยกันหรือ จงเดินไปด้วยกันไปในแก้ไขปัญหาข้อพิพาทของประเทศไทย

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) 2568

Received: 27/02/2025, Revised: 10/04/2025, Accepted: 06/05/2025

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหามาจากผลกระทบข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ต่อระดับภูมิภาคอาเซียนเพื่อหาแนวทางการแก้ไขระดับภูมิภาคอาเซียนจะทำให้ทุกประเทศที่มีส่วนเกี่ยวกับพื้นที่ทะเลจีนใต้ได้รับประโยชน์และไม่เกิดปัญหาข้อพิพาทอีกในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2564). *ทะเลจีนใต้: ความท้าทายด้านการค้าของอาเซียน*. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2568, จาก <https://www.dtn.go.th/th/content/category/detail/id/828/cid/812/iid/600>
- ธรรมรัตน์ รัตนมณี. (2562). *ความขัดแย้งระหว่างจีนกับสหรัฐอเมริกา ในทะเลจีนใต้ที่มีผลต่อบทบาทของไทยในอาเซียน*. กรุงเทพฯ: สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ.
- ปฤถิต อภิรัตน์. (2560). *ไทยต่อทะเลจีนใต้และการมองไปข้างหน้า*, กรุงเทพฯ: สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ.
- ศิโรตม์ ภาคสุวรรณ. (2560). *อาเซียนและความขัดแย้งในทะเลจีนใต้*. *วารสารเอเชียพิจาร*, 4(8), 59 – 87.
- สุรพงษ์ เจริญวัฒน์สุข. (2562). *ความร่วมมือทางทหารระหว่างประเทศ (กองทัพอาเซียน)*. *รัฐสารศึกษาศาสตร์ วารสารราย 4 เดือน*, 61(1), 72-85.
- อัคพงษ์ สิทธีวงศ์. 2559. *เอกสารศึกษาเฉพาะกรณี เรื่อง บริบท และทิศทางการเสริมสร้างความมั่นคงร่วมทะเลจีนใต้*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.
- Hongzhou, Z. (2018). Fisheries cooperation in the South China Sea: Evaluating the options. *Marine Policy*, 89, 67-76. <https://doi.org/10.1016/j.marpol.2017.12.014>
- Mohd, N. B. & Shelley, M. L. (2013). Review of the legal aspects of environmental management in the South China Sea and Gulf of Thailand. *Ocean & Coastal Management*. 85, 257-267. DOI:10.1016/j.ocecoaman.2013.03.011
- Si, T. V., John, C. P. & Christopher, J. P. (2013). *Lessons learned in coastal habitat and land-based pollution management in the South China Sea*. China: Ocean & Coastal Management.
- Therdsak, P. & Nilubol, P. (2023). The Impact of South China Sea Dispute on ASEAN Centrality. *Journal of Politics and Governance*. 13(3), 161-183.